

CILJNO ISKANJE OSEB Z MEDNARODNO TIRALICO

Dušan Kerin
Anton Dvoršek

Iskanje oseb kot eno od pomembnih področij policijskega dela je bilo v preteklosti precej zanemarjeno. Strategija iskanja je bila zastarela in neprilagojena nenehnim spremembam delovanja kriminalcev. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo, pa tudi zaradi porasta kriminala in nevarnosti terorizma se miselni vzorci preiskovalcev, predvsem pa policijskih šefov počasi, vendar vztrajno spreminjajo. Posledica tega je tudi načrtnejši in sistemsko zasnovan pristop načrtovanja dela v zvezi z iskanjem oseb, ki temelji na izkušnjah tujih policij. Tradicionalne metode dela, ki so temeljile zgolj na naključnih zadetkih policije, zamenjujejo nove, v katerih imajo nepogrešljivo mesto kriminalistična analitika, prikrite preiskovalne metode, uporaba sodobnih tehnologij in intenzivno mednarodno sodelovanje. Osnovno izhodišče za izvajanje nove strategije iskanja je bilo spoznanje, da oseba na begu nikoli popolnoma ne pretrga komunikacije s svojimi bližnjimi. K uspešnemu izvajanju omenjene strategije je prispevalo tudi dejstvo, da so se na območju Evropske unije oblikovali potrebni pravni mehanizmi, ki predstavljajo osnovo, v nekaterih primerih pa tudi nadgradnjo ciljnega iskanja oseb. Tu mislimo na evropski priporni nalog, nove funkcije Schengenskega informacijskega sistema, policijsko sodelovanje v okviru Schengenskega pridružitvenega sporazuma ter , vloga EUROPOL-a in EUROJUST-a.

Ključne besede: ciljno iskanje oseb, mednarodna tiralica, strategija iskanja oseb, iskanje oseb na begu, Europol, Interpol, Sirene, Eurojust.

UVOD

Kriminal je zelo prilagodljiv in gre vedno v korak s časom, običajno pa celo korak ali dva pred policijo. V današnjih dneh je policija soočena z novimi načini izvrševanja kaznivih dejanj, pri čemer je pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj ni dovolj le najnovejša tehnologija, temveč predvsem ustrezna (učinkovita) kriminalistična strategija. Slednja je sestavljena iz usmerjenosti na določen cilj ter zavestne in načrtne dejavnosti, ki predstavljajo pot k temu cilju (Dvoršek, 2001:22). Prostor, v katerem se poraja kriminal, je lahko nacionalen ali internacionalen. Brisanje meja je omogočilo, da postaja prostor za izvrševanje kaznivih dejanj vse bolj internacionalen. To potiska v ospredje problem mednarodnega sodelovanja tako policijskega kot pravosodnega. Mednarodnost je ena od prepoznavnih strategij storilcev organiziranega kriminala (Dvoršek, 2001:44).

Posebno pozornost zasluži zato vprašanje, kako omejiti strateško prednost kriminalcev, ki je povezana z njihovim delovanjem na mednarodnem prostoru in relativno omejenimi možnostmi preiskovalcev za delovanje v mednarodnem prostoru. Zaenkrat urejajo to področje sorazmerno zelo omejujoča določila, ki izhajajo iz predpostavke, da je mogoče zagotavljati suverenost države le tako, da deluje na svojem ozemlju le s svojimi policijskimi silami. Toda v bodočnosti se bomo enotnemu kriminalnemu prostoru lahko učinkovito postavili po robu le z oblikovanjem enotnega varnostnega prostora, tako za policijske (predkazenske preiskave) kot za kazenske (sodne) potrebe. V ta namen bo treba žrtvovati del suverenosti (Dvoršek, 2001:46). Kljub omejitvam preiskovalcev na mednarodnem prostoru pa je potrebno omeniti možnosti EUROPOL-a, mednarodnega policijskega sodelovanja v okviru Schengenskega sporazuma in EUROJUST-a (mednarodnega sodelovanja na pravosodnem področju), ki omogočajo določena odstopanja od tako imenovane popolne suverenosti. Tu mislimo na skupne preiskovalne skupine, skupne kontaktne točke, izmenjavo oficirjev za zvezo, prekomejno opazovanje in sledenje, izmenjavo kriminalistično obveščevalnih podatkov, prekomejno zasledovanje, kontrolirane pošiljke in podobno, s čimer policija nedvomno izničuje strateške prednosti na strani kriminalcev.

Storilci kaznivih dejanj, tako tujci kot slovenski državljani, pogosto izkoristijo bližino državne meje in se poskušajo po izvršitvi kaznivega dejanja v tujini skriti pred preiskovalci. Pri tem se vedno zastavi vprašanje kolikšna sredstva (finančna, materialna, kadrovska) naj preiskovalci vložijo v iskanje in prijetje identificiranega osumljenca. Država, ki je sprožila preiskovanje je bila v preteklosti bolj motivirana za odkritje in prijetje osumljenca, ki je ogrožal njeno notranjo varnost, manj pa države kamor se je osumljenec (obtoženec ali obsojenec) zatekel, ali skoznjo vsaj potoval. Zato je iskanje oseb je v večini evropskih držav do nedavnega predstavljalo le vzporedno dejavnost ob drugih vsakodnevnih nalogah policije. Prijetje iskanega kriminalca na mednarodni ravni je bilo zato bolj splet srečnih okoliščin in naključij kot pa načrtovanega operativnega dela policije.

Z globalizacijo, prostim pretokom ljudi in kapitala v nekaterih svetovnih regijah, se je stanje začelo spreminjati. Zasnove porajanja skupnega evropskega varnostnega prostora so potisnile v ospredje vprašanje, kako izboljšati preiskovalne metode, da bi povečali učinkovitost preiskovalnih postopkov. Kriminalistično strateški koncepti za izboljšanje stanja lahko gredo v različne smeri. (Dvoršek, 2001: 55). Na področju iskanja oseb je šel strateški koncept v smeri zakonske ureditve novih preiskovalnih metod, vzpostavitve fleksibilnega sistema komuniciranja med državami, poenotenja pravnih predpisov (Konvencija o Schengenskem sporazumu), enotnega sistema usposabljanja in nagradnje potrebnih znanj preiskovalcev ter analitične obdelave zbranih podatkov tako na nacionalnem, kot mednarodnem nivoju.¹

V nadaljevanju bomo predstavili najpomembnejše elemente strategije ciljnega iskanja oseb in dosedanje organizacijske prilagoditve in izkušnje slovenskih preiskovalcev na tem področju. Uresničevanje omenjene strategije v slovenskem prostoru je še v poskusni fazi in morda bodo pri njeni izvedbi potrebne še določene prilagoditve.

1 ZAČETKI IN RAZVOJ CILJNEGA ISKANJA

Ker klasična strategija policije na področju iskanja oseb, za katerimi je bila razpisana tiralica (zbiranje obvestil, kontrola potnikov med redno kontrolo prometa, ugotavljanje identitete – legitimiranje, mejna kontrola, kontrola prebivališča in podobno) v preteklosti ni več dajala pričakovanih rezultatov, so pričele policije, predvsem nemška in ameriška, iskati nove, učinkovitejše strategije. Pred leti so tako začeli s poskusnim uvajanjem nove strategije iskanja oseb, ki so jo poimenovali »ciljno iskanje«.²

Osnovno izhodišče za oblikovanje nove strategije iskanja je bilo spoznanje, da oseba, ki je begu pred policijo, organi pregona in sodišči, nikoli popolnoma ne pretrga komunikacije z družino in drugimi najbližjimi (Loew, 2001). To spoznanje je bilo ocenjeno kot pomembna slabost na strani nasprotnika, ki jo je potrebno izkoristiti. Strateško gledano je potrebno take slabosti izkoristiti z različnimi pravno legalnimi manevri. Spoznanje, da iskane osebe praviloma ohranjajo stike s svojimi najbližjimi, je narekovalo iskanje rešitev, kako komunikacije prestreči in tako locirati bivališče ali gibanje pobeglega. Seveda je že dolgo znano, da policija lahko nadzira komunikacije s pomočjo prikritih preiskovalnih ukrepov. Vendar pa večina obstoječih zakonskih rešitev ni predvidevala uporabe teh ukrepov za izsleditev osumljenca za katerega je bila razpisana madnarodna tiralica. Prvi manever je torej zahteval prilagoditev pravnih predpisov, ki bi dopustili uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov tudi v teh primerih. Najprej ni bilo posluha za predlagana nova poseganja v človekove pravice, sčasoma pa se je, predvsem zaradi nevarnosti ogrožanj, ki so jih pomenili iskani teroristi, le odprl prostor za zakonsko regulacijo uporabe prikritih preiskovalnih ukrepov tudi za to področje. Seveda ob določenih pogojih:

- cilj je predvsem iskanje kriminalcev »velikega kalibra«,
- iti mora za zelo nevarne osebe, ki so običajno povezane z organiziranimi kriminalnimi združbami ali pa so člani le-teh,
- z dejanji, ki so jih storili, je bila povzročena velika ekonomska škoda, oziroma naklepno povzročena smrt ene ali večih oseb.

Nemčija in ZDA sta bili dolgo časa osamljeni pri izvajanju strategije ciljnega iskanja oseb. Po nešteti predstavitev, sestankih na mednarodni ravni in seveda po dogodkih 11. septembra 2001, so uspeli prepričati tako politiko kot stroko več evropskih držav, da so ustanovile svoje specializirane enote za ciljno iskanje oseb. Z ustanovitvijo enot za ciljno iskanje oseb in uporabo prikritih metod dela, kot je npr. nadzor telefonskih pogovorov in računalniške komunikacije, tajnim policijskim delovanjem in sodelovanjem, dostopom do bančnih računalniških sistemov, sodelovanjem kontaktnih oficirjev, s posredovanjem pri mednarodni pravni pomoči in drugimi oblikami dela, je nova strategija iskanje oseb dobila potreben zagon. V tem trenutku imajo Avstrija, Belgija, Francija, Madžarska, Švica, Poljska, Španija, Velika Britanija, Slovaška podobno organizacijsko zasnovo enot za ciljno iskanje oseb kot Nemčija. V nekaterih državah (Avstrija, Madžarska, Slovaška) so že spremenili posamezna določila zakona o kazenskem postopku, ki opredeljujejo uporabo prikritih preiskovalnih metod, v drugih državah pa so že predlagane spremembe le-teh.

1.1 Ciljno iskanje oseb v Nemčiji

Najdaljšo tradicijo pri ciljnem iskanju oseb ima Nemčija, ki je imela v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja velike težave z pojavom terorizmom. Teroristični napadi razvpite skupine Baader Meinhof, ki se je spretno izmikala policiji so le-to prisilili, da je naredila nekaj bistvenih – temeljnih sprememb pri svojem delu, predvsem na področju iskanja oseb. Na osnovi ocen strateške analitike je bila sprejeta odločitev o ustanovitvi posebne enote za iskanje pripadnikov omenjene teroristične organizacije (v omenjenem primeru ni šlo zgolj za organizacijsko spremembo temveč za velik miselni »preskok« na področju policijske taktike in metodike), ki je začela intenzivno uporabljati tudi posamezne prikrite preiskovalne metode. Veliki uspehi enote pri iskanju teroristov so med drugim v veliki meri pripomogli k zmanjšanju terorističnih napadov v Srednji Evropi. Porast organiziranega in drugega kriminala je v osemdesetih zahteval razširitev enote in uporabo le te tudi za iskanje storilcev drugih hujših oblik kriminala. V letu 1984 je bila tako v okviru BKA ustanovljena enota petih kriminalistov, ki je bila pristojna za iskanje pobeglih storilcev, v začetku le teroristov, kasneje pa tudi množičnih in profesionalnih morilcev, preprodajalcev prepovedanih drog in storilcev hujših oblik gospodarskega kriminala, z veliko premoženjsko škodo. Leta 1997 je bila enota kadrovsko dopolnjena in v njej še danes delujeta dva analitika in devetindvajset kriminalistov, ki se ukvarjajo izključno z intenzivnim iskanjem izbranih storilcev posebno hudih kaznivih dejanj. Da je iskanje res intenzivno, priča podatek, da se povprečno kriminalist z dodeljenim primerom ukvarja najmanj eno leto. Enota za ciljno iskanje oseb je v Nemčiji organizirana v BKA oddelku ZD –Skupne službe, Identifikacija oseb. Ta oddelek se loči na štiri pododdelke (ZD 1, ZD 2, ZD 3 in ZD 4). V pododdelku ZD 1, ki je zadolžen za kriminalistično dejavnost, iskanja in tehnično operativno pomoč so, 4 uradi (ZD 11, ZD 12, ZD 13 in ZD 14). ZD 14³ je posebna specializirana enota za ciljno iskanje oseb. Vodja enote lahko sam odloča o izbiri ali ne izbiri primera. Samo v nekaterih primerih mu to lahko odredi generalni državni tožilec. Ko je bila enota ustanovljena je bilo dogovorjeno, da se nikoli ne izračunava, koliko in kdaj je bilo porabljenih sredstev (cost – benefit), niti čas, potreben za prijetje iskane osebe, ker je najpomembnejši končni cilj – izsleditev, prijetje in privedba storilca k pristojnemu pravosodnemu organu. Enota je sestavljena iz štirih skupin: skupine za splošne zadeve, skupine za koordinacijo, operativne skupine in skupine za sistemsko iskanje. Pristojni organi na nivoju dežel so po Zakonu o BKA dolžni poslati vsako zaprosilo za ciljno iskanje osebe enoti za ciljno iskanje v BKA. V primeru, da se BKA odloči, da bo primer prevzela, o tem po elektronski pošti obvesti pristojno LKA⁴. O prevzemu primera obvestijo tudi carino in mejno policijo. Preden ZD 14 prevzame primer, preverijo, ali imajo v enoti na voljo dovolj osebja, ali je bila razpisana mednarodna tiralica, v kateri je bila zahtevana izročitev, če vsebuje tiralica dovolj identifikacijskih podatkov, zastaralne roke za izročitev, dolžino zaporne kazni, nevarnost in možnost ponovitve kaznivega dejanja (Werner Loew, vodja Ziel Fahndung BKA, ustni vir).

Takoj ko ZD 14 prevzame primer, opravijo temeljito preverbo iskane osebe⁵. Primer vedno prevzameta najmanj dva kriminalista. Poleg klasičnih-konvencionalnih metod uporabljajo tudi prikrite metode in sredstva:

- tajno sledenje,
- kontrola telekomunikacij,
- kontrolo pisemskih pošilk⁶,
- uporabo tajnih delavcev in
- kontrola interneta.

V nemškem zakonu o kazenskem postopku (Bundesgesetzblatt) je predvidena uporaba prikritih preiskovalnih metod glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja⁷. Uporablja se jih lahko tako za obdolžence kakor tudi za obsojence. Prikriti preiskovalni ukrepi se lahko uporabljajo tudi zoper osebe, ki so kakor koli povezan z iskano osebo.⁸ Enota sama izvaja prikrite preiskovalne ukrepe. Njeni strokovnjaki sami opravljajo analizo uporabe prikritih preiskovalnih metod. Za boljšo ilustracijo delovanja omenjene enote bomo predstavili nekaj praktičnih primerov uspešnega iskanja.

Primer št.1

Iskana oseba je zagrešila preko petdeset oboroženih ropov v Nemčiji. Po prevzemu primera je enota ZD 14 pripravila profil iskane osebe. Začeli so uporabljati prikrite preiskovalne ukrepe. Po pregledu zdravniške dokumentacije, ki so jo pridobili v zaporih so ugotovili, da ima iskana oseba zaradi hude poškodbe stegenice eno nogo za 3 cm krajšo od druge. Zaporniki, ki so se družili z njim so v razgovorih povedali, da iskana oseba uporablja poseben lesen vložek za krajšo nogo. Delavci ZD 14 so obiskali številne proizvajalce in prodajalce teh posebnih pripomočkov in jih seznanili z osebni podatki iskane osebe. Čez nekaj časa jih je poklical čevljar iz Francije, ki jim je povedal, da se je v njegovi trgovini pojavila oseba, ki bi lahko odgovarjala opisu iskane osebe in ki je naročila poseben 3 centimetrski leseni vložek. Delavci ZD 14 so takoj obvestili pristojne organe Francije in odpotovali v kraj, kjer se je oseba pojavila. Ob prevzemu naročenih posebnih vložkov je bila oseba aretirana.

Primer št. 2

Iskana oseba se je že dolgo skrivala pred nemškimi organi pregona. ZD 14 je na spletni strani na kateri so slika in podatki o iskani osebi, začel preverjati in izločati uporabnike, ki so kontinuirano pregledovali podatke. Po opravljenih analizah so izločili dva naslova. Na enem od teh dveh so kmalu zatem aretirali iskano osebo, ki je povsem spremenila svoj videz in temu primerno tudi identifikacijske dokumente. Iskana oseba se je preveč intenzivno zanimala, s kakšnimi podatki o njej razpolaga BKA.

Primer št.3

Iskana oseba je bila vodja kriminalne združbe. Pred pregonom je pobegnil neznan kam. Enota je začel s prisluhom telefona družinskim članom in osebam, ki so bile v povezavi z iskanim. V komunikaciji ni iskani nikoli omenil kje se nahaja. V pogovoru z bratom pa je opisoval le vremenske razmere v kraju, kjer se je nahajal. Enota je s pomočjo meteorologov začela z analizo in primerjavo vremenskih podatkov, vendar natančne lokacije niso določili. Ko pa je iskani v razgovoru povedal, da je v kraju, kjer se nahaja umrl nek nemški državljan, so te podatke povezali z analizo vremena in natančno locirali iskano osebo, ki je bila tudi uspešno aretirana.

Primer št. 4

Enota je izsledila iskano osebo v tujini. Ker Nemčija ni imela podpisanega sporazuma o izročanju z državo, kjer se je oseba nahajala, so preko upravnih organov v Nemčiji preklicali njegove osebne dokumente in o tem obvestili svoje konzularno predstavništvo v tej državi ter NCB Interpola te države, da se pri njih nahaja nemški državljan, ki nima urejenih osebni dokumentov (potni list). Zaradi omenjene »kršitve« je bila iskana oseba izgnana iz te države v Nemčijo.

2 PRAVNI IN OPERATIVNI VIDIK DOSEDANJEGA ISKANJA OSEB V SLOVENIJI

Preden si ogledamo novo strategijo iskanja oseb v Sloveniji, moramo na kratko spoznati staro. V Upravi kriminalistične policije, Generalne policijske uprave Ministrstva za notranje zadeve RS, se iskanje obsojencev in obdolžencev na mednarodni ravni izvaja v sektorju za mednarodno policijsko sodelovanje (oddelkih SIRENE in INTERPOL). Ker Slovenija še ni polnopravna članica Schengenskega pridružitvenega sporazuma (Konvencija o implementaciji Schengenskega pridružitvenega sporazuma, 1995) in s tem uporabnica Schengenskega informacijskega sistema (vključitev je predvidena v letu 2007), zaposleni v oddelku SIRENE zaenkrat še ne izvajajo vseh nalog v skladu s Schengensko konvencijo, Schengenskim priročnikom Sirene in Priročnikom za delo operaterjev SIRENE.⁹ Zaradi omenjenega dejstva se aktivnosti iskanja oseb izvajajo v najširšem organizacijskem okviru, tj. v okviru Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje (v nadaljevanju SMPS).

Sektor izvaja različne naloge v zvezi z iskanjem oseb. Poleg iskanja obsojencev in obdolžencev v tujini, izvršuje odredbe sodišča ali upravnika Zavoda za prestajanje kazni zapora za iskanje oseb na območju RS, iskanje na zahtevo sodišča, kadar je za potrebe kazenskega postopka potrebno ugotoviti stalno ali začasno bivališče v RS ali tujini, iskanje oseb na zahtevo urada kriminalistične policije v policijski upravi ali uprave kriminalistične policije pri generalni policijski upravi. Razpisuje tiralice na prošnjo tujega organa za osebo, za katero se sumi, da je v Sloveniji, če tuji organ izjavi, da bo zahteval njeno izročitev. Sektor je tudi odgovoren za pravno in časovno korektnost evidence iskanih oseb (Zakon o policiji, 1998). Razpisovanje tiralic, razpisi iskanja pogošenih oseb, odkrivanje in prijemanje iskanih oseb ter njihovo izročanje temelji na Zakonu o kazenskem postopku in Zakonu o policiji in Navodilu o razpisovanju tiralic in o iskanju oseb.

Popoln zahtevek za razpis mednarodne tiralice se posreduje članicam Interpola z mednarodno tiralico v angleškem, francoskem ali španskem jeziku. Razpis mednarodne tiralice je po Interpolovi elektronski pošti realiziran v največ eni uri od prejema zahtevka. To pomeni, da ima država, v kateri naj bi se iskana oseba nahajala, v tem času že uradni zahtevek za prijetje z namenom izročitve, na podlagi katerega lahko začne z operativnimi aktivnostmi za prijetje iskane osebe, od njene odločitve pa je odvisno ali bo osebo na svojem ozemlju iskala ali ne.¹⁰ Poleg mednarodne tiralice se po elektronski pošti posredujejo tudi fotografije in daktiloskopski material, kar omogoča takojšno identifikacijo iskane osebe. Na podlagi informacij, kje naj bi se oseba nahajala, se kriminalist, ki je zadolžen za posamezni primer, odloči za geografski obseg mednarodnega iskanja. Tako so npr. lahko o razpisu mednarodne tiralice obveščene samo evropske države, ali pa vse članice Interpola. Vsaka mednarodna tiralica je posredovana tudi Generalnemu sekretariatu Interpola v Lyonu. Podatki o iskanih osebah tako tvorijo osrednjo bazo podatkov, v kateri lahko vse članice Interpola z ASF metodo (automated search facilities) neposredno preverijo, ali je iskanje posameznika še aktualno, oziroma pridobijo vse podatke, ki jih vsebuje razpisana mednarodna tiralica, vključno s fotografijami in daktiloskopskim materialom (Vademecum-Standardi mednarodnega policijskega sodelovanja, 1972).

Po razpisu mednarodne tiralice se podatki o obsojencu ali obdolžencu na begu vnesejo v nacionalne baze podatkov iskanih oseb z ukrepom prijete ali prijete previdno. V primeru ko je iskana oseba v tujini izsledena in prijeta, tamkajšnji Interpol nemudoma obvesti SMPS UKP GPU. Ta o prijettu obvesti Sektor za mednarodno pravno pomoč pri Ministrstvu za pravosodje RS, ta pa sodišče ali zavod, ki je odredilo razpis mednarodne tiralice. Pristojno sodišče ali zavod nato sestavi zahtevek za izročitev, ki ga posreduje omenjenemu sektorju na ministrstvu za pravosodje, od tam pa zahtevek s pripadajočo dokumentacijo navadno po diplomatski poti pošljejo pristojnim pravosodnim organom države, kjer je bila iskana oseba prijeta. V primeru ko so izpolnjeni pogoji za izročitev, pristojni organi države, v kateri se iskana oseba nahaja, dovolijo izročitev obdolženca ali obsojenca Republiki Sloveniji. Dogovor o kraju in času prevzema pripornika je v pristojnosti Interpola obeh držav.

Podoben je postopek, ko prejme SMPS UKP GPU zahtevek tujega organa za razpis tiralice. Če posredovana mednarodna tiralica vsebuje vse zahtevane elemente, se iskana oseba vnese v računalniško bazo iskanih oseb na območju Republike Slovenije z ukrepom prijete ali prijete previdno. Če obstaja sum, da se oseba nahaja v Sloveniji oziroma, da bo potovala preko našega ozemlja, se o mednarodni tiralici depešno obvestijo še vse policijske uprave, mejni prehodi in policijske postaje. V

primeru ko policija odkrije, da se iskana oseba nahaja na ozemlju Republike Slovenije in je nevarno da bi pobegnila, policisti tej osebi odvzamejo prostost. Nato mora biti brez odlašanja odpeljan k preiskovalnemu sodniku pristojnega sodišča. Preiskovalni sodnik ugotovi storilčevo identiteto, mu sporoči zakaj in na podlagi katerih dokazov se zahteva njegova izročitev ter ga pozove, da poda svoj zagovor in ga opozori na njegove pravice do obrambe. Navadno odredi preiskovalni sodnik zoper iskano osebo pripor. Preiskovalni sodnik pa se lahko seveda odloči tudi za katerega izmed drugih ukrepov za zagotovitev navzočnosti, ki so navedeni v Zakonu o kazenskem postopku, ali pa sploh za nobenega, če oceni, da ne obstaja nevarnost, da bo tujec pobegnil. SMPS o prijetju nemudoma obvesti tudi državo razpisnico mednarodne tiralice oziroma tamkajšnji Interpol. Če preiskovalni sodnik odredi izročitveni pripor, določi tudi rok, v katerem mora zainteresirana država posredovati zahtevek za izročitev s predpisano dokumentacijo. Če senat okrožnega sodišče na podlagi posredovanega zahtevka za izročitev in lastnih ugotovitev iz zaslišanj iskane osebe spozna, da so izpolnjeni zakonski pogoji za izročitev, izda o tem sklep, ki je podlaga za izročitev (Zakon o kazenskem postopku, 2002, s. 424).

Opisani postopek izročitve pa se je v letu 2004 začel tudi v Sloveniji bistveno spreminjati zaradi Okvirnega sklepa Sveta Evropske Unije št. 2002/585/JHA z dne 13.06.2002, ki se nanaša na implementacijo Evropskega zapornega naloga (European Arrest Warrant) v slovensko zakonodajo. V ta namen je bil sprejet Zakon o evropskem nalogu za prijetje in predajo. Omenjeni zakon je postopek izročitve med državami EU bistveno poenostavil in določil enotne postopke, ki temeljijo na naslednjih izhodiščih:

- izključno sodni postopek,
- neposredno komuniciranje med pravosodnimi organi,
- uvedba obrazca namesto prošnje za izročitev,
- ni več absolutne prepovedi izročanja lastnih državljanov,
- ni več presojanja utemeljenosti suma,
- odpade ugotavljanje dvojne kaznivosti za določena kazniva dejanja,
- možnost soglasja s predajo (skrajšana predaja),
- možnost odpovedi uporabe načela specialnosti,
- kratki roki za odločanje o predaji in izvedbo predaje.

V nadaljevanju si bomo ogledali, kako je slovenska policija prevzemala in sooblikovala novo strategijo.

3 KONCEPT CILJNEGA ISKANJA V SLOVENIJI

Slovenska policija se je s strategijo ciljnega iskanja prvič srečala ob obiskih predstavnikov kriminalistične policije na uradu Zvezne kriminalistične policije - BKA v Wiesbadnu in na usposabljanjih na področju iskanja oseb v okviru SG Interpola v Lyonu. V okviru Interpola so bile sprejete naslednje usmeritve:

- države članice INTERPOL-a naj bi začele z intenziviranjem ciljnega iskanja ubežnikov (v organizacijskem in funkcionalnem smislu),
- GS Interpola Lyon preveri in analizira obstoječe sisteme usposabljanja za policiste na omenjenem delovnem področju,
- GS Interpola Lyon bo izdelal ustrezno telekomunikacijsko povezavo med tovrstnimi enotami, ter posebno bazo podatkov o omenjeni kategoriji iskanih oseb,
- države članice aktivno poročajo o realizacijah zadev s področja iskanja ubežnikov,
- sistem iskanja v okviru INTERPOLA bo v prihodnosti nadgrajen s povratno informacijo državi razpisnici (Interpol Minutes; First European Meeting on Fugitives, Lyon, 2001 in 2002).

Na podlagi omenjenih usmeritev in spoznanj pridobljenih na delovnem obisku pri Zveznem kriminalističnem uradu Nemčiji, je bil v okviru projekta Twinning »Mednarodno policijsko

sodelovanje« med Slovenijo in Španijo¹¹, izdelan koncept ciljnega iskanja v Sloveniji. Strategija ciljnega iskanja oseb temelji na analizi strateških prednosti in pomanjkljivosti iskanih kriminalcev, oceni lastnih sil in oceni strateškega okolja. Na strani iskanih kriminalcev so bile v okviru iskanja primerne strategije identificirane naslednje prednosti:

- zelo hitro lahko zapustijo državo (izven dosega pristojnosti preiskovalcev, ki zelo dobro poznajo njihove slabosti);
- iskani kriminalci so v večini primerov člani organiziranih kriminalnih struktur, za katere je značilno, da njihovo delovanje razširjeno na mednarodni prostor tako, da za iskanje primerne skrivališča ni ovir;
- zelo dobra logistična podpora (zagotavljanje kvalitetnih ponaredkov listin, transportnih uslug, namestitvev v prostorih oziroma okolju izven upravnega nadzora, odvetnikov...);
- skoraj neomejene finančne možnosti (s kriminalno dejavnostjo nadaljujejo tudi tam, kjer se »skrivajo«);
- uporaba najsodobnejše komunikacijske tehnologije...

Slabosti na strani iskanih kriminalcev so bile zlasti naslednje:

- v tujini se vsaj nekaj časa ne morejo v popolnosti »zlititi« z novim okoljem (jezik, navade, običaji...);
- nikoli v popolnosti ne pretrgajo stika z družino, ter bližnjimi sorodniki in prijatelji;
- ker ne prenehajo s kriminalno dejavnostjo je velika verjetnost, da pridejo v kontakt z varnostnimi organi države, kjer se nahajajo;
- uporaba interneta in plačevanje s plastičnim denarjem;
- iskanje uslug pri prostitutkah, zaradi odsotnosti iz domačega okolja...
-

Pri oceni lastnih sil so bile evidentirane predvsem naslednje slabosti:

- »stara« strategija iskanja oseb je temeljila predvsem na naključnih aktivnostih policije (kontrola prometa, mejna kontrola, prijavno – odjavna kontrola, postopki identifikacije);
- zanemarjanje in podcenjevanje delovnega področja iskanja oseb (vzrok je iskati predvsem v miselnih vzorcih vodstva kriminalistične policije in tudi veliko kriminalistov, kjer se s kazensko ovadbo, posredovano pristojnemu tožilstvu, zaključi celotna policijska aktivnost);
- vedno bolj omejena sredstva;
- zapleteni nivoji odločanja;
- zaradi nenehnih reorganizacij in predvsem centralizacije je policija izgubila stik z okoljem in
- omejujoča kazensko procesna zakonodaja.

Ugotovljene prednosti na strani preiskovalcev so bile predvsem naslednje:

- strategija ciljnega iskanja povezuje policije iz vsega sveta (enotna baza podatkov o iskanih osebah, izmenjava »dobrih praks« na področju iskanja oseb, enoten sistem usposabljanja...);
- sodobnejši sistemi iskanja in identifikacije (biometrija, Automatic Vehicle Registration System 12, SMS in MMS iskanja¹³, internet in intranet);
- dostop preiskovalcev do višjega nivoja v bazi operativnih podatkov;
- uporaba oficirjev za zvezo (lastnih in tujih);
- ustrezna baza podatkov in usposobljeni analitiki;
- možnost uporabe posameznih prikritih preiskovalnih metod.

Upoštevani so bili tudi naslednji elementi, ki se nanašajo na strateško okolje: zaradi nevarnosti terorizma so države bistveno poostrele nadzor nad posameznimi varnostno pomembnimi točkami (letališča, pristanišča, mejni prehodi, železniške in avtobusne postaje, veliki trgovski centri), kjer so v uporabi najsodobnejši nadzorni in identifikacijski sistemi. V okviru EU potekajo intenzivne razprave o uvedbi učinkovite izmenjave podatkov v okviru policijskega sodelovanja s poudarkom na področju

izmenjave kriminalistično obveščevalnih podatkov. Zaradi tega be verjetno v bližnji prihodnosti prišlo do sprememb posameznih členov Schengenskega pridružitvenega sporazuma v delu, ki določa, da se podatki med evropskimi policijami lahko izmenjujejo neposredno in ažurno v okviru policijskega sodelovanja brez zahtevkov po mednarodno pravni pomoči, razen, če reševanje zahtevka ni v izključni pristojnosti pravosodnih organov. Usklajenost delovanja Evropske unije se kaže tudi s projektom enotne evropske tiralice (EAW – European Arrest Warrant). Z okvirnim sklepom (2002/585/JHA o Evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, Svet EU, Bruselj 2002), so se države članice zavezale k implementaciji enotnega evropskega pripornega naloga v nacionalne zakonodaje. V Sloveniji je v letu 2004 stopil v veljavo Zakon o Evropskem nalogu za prijetje in predajo. Omenjeni zakon je v formalnem smislu nadgradil področje ciljnega iskanja oseb v področju, ki se nanaša na predajo oseb pristojnim pravosodnim organom. Gre za izključno sodni postopek, pri čemer je komuniciranje pravosodnih organov neposredno, uveden je ustrezen obrazec namesto prošnje, ni več absolutne prepovedi izročanja lastnih državljanov, možno je soglasje s hitro predajo. Ni več presojanja utemeljenosti suma, niti ugotavljanja dvojne kaznivosti, roki za odločanje o predaji in njeno izvedbo so kratki.

3.1 Organizacijski in funkcionalni koncept

Analiza delovnega področja iskanja oseb v Sloveniji, ki je bila izdelana v okviru že omenjenega »Twinning projekta« (Pogodba o projektu Twinning "Mednarodno policijsko sodelovanje" št. SI2000/IB/JH/01, Ljubljana, 2001) je bila osnova za oblikovanje naslednjih elementov strategije ciljnega iskanja:

- potreba po ustanovitvi posebnega oddelka za ciljno iskanje, (za kar je potrebna sprememba zakonodaje),
- možnost uporabe prikritih preiskovalnih metod,
- ciljno iskanje kot organizacijska oblika ali samo kot metoda dela,
- ocena stroškov,
- način sodelovanja z drugimi enotami v UKP GPU, GPU in PU in z drugimi državnimi organi v Republiki Sloveniji in sorodnimi enotami v tujini.

Glede na število zadev oziroma iskanih oseb z mednarodno tiralico zadev, ki se nanašajo na področje iskanja oseb z mednarodno tiralico in problemov z morebitno zahtevo po povečanju sistemiziranih delovnih mest je vodstvo kriminalistične policije sprejelo sklep, da se bo ciljno iskanje oseb v slovenski kriminalistični policiji izvajalo kot metoda dela, brez posebne organizacijske enote. V ta namen sta v okviru oddelka SIRENE v SMPS UKP GPU predvideni dve delovni mesti kriminalističnih inšpektorjev, ki se bosta na državnem nivoju intenzivneje ukvarjala z omenjenim področjem dela.

Ciljno iskanje naj bi v okviru kratkoročnih ciljev potekalo skozi tri faze (na državnem in regionalnem nivoju):

- a. PU SKP, ki so zadolžene za iskanje oseb zberejo vse operativne podatke o iskani osebi (baze FIO, delavci ZPKZ, registrirani/neregistrirani informatorji, Internet - spletni brskalniki, na PP, v okolju iskane osebe...),
- b. na podlagi zbranih podatkov in v okviru pravnih možnosti se oceni možnost uporabe prikritih preiskovalnih metod (analitika, operativne informacije, podatki drugih enot kriminalistične policije),
- c. sodelovanje SMPS UKP GPU s tujimi varnostnimi in pravosodnimi organi, pri usmerjanju in realizaciji zadeve.

Usmerjeno, načrtovano (ciljno) iskanje oseb je namenjeno iskanju storilcev KD, ki so storili huda kazniva dejanja za katera je zagrožena visoka kazen zapora (European Committee in Crime Problems, 2000).

Srednjeročni cilji na področju ciljnega iskanja so bili usmerjeni na možnost dostopa do višjega nivoja v evidenci operativnih informacij kriminalistov na SKP PU in na zagotovitev dostopa do ustreznih baz podatkov v okviru GS Interpola v Lyonu. Na podlagi tega je bil kriminalistom SKP PU, zadolženim za iskanje oseb na regionalnem nivoju, v letu 2004 zagotovljen dostop do dokumentov 3. nivoja v evidenci operativnih informacij, v letu 2005 pa tudi neposreden dostop do Interpolovega omrežja I-24-7 (razen do on-line vnosa tiralic in določitvi višine dostopa do ostalih evidenc) za posredovanje sporočil v zvezi iskanja oseb, kar sistem omogoča.

Dostop do Interpolovega omrežja I-24-7 bo omogočen tudi drugim državnim organom (predvsem sodiščem – kazenskim in preiskovalnim pisarnam za elektronsko pošiljanje njihovih zahtevkov na SMPS), pri tem pa se bodo močno skrajšali sedanjí roki za izmenjavo informacij med pravosodnimi in policijskimi organi v smislu mednarodnega sodelovanja.

Dolgoročni cilji pa so usmerjeni predvsem na področje sprememb kazenske zakonodaje in vzpostavitvi organizacijske strukture (oddelka v okviru SMPS UKP GPU), ki bo načrtno in kontinuirano izvajala strategijo »ciljnega iskanja«.

3.2 Možnost uporabe prikritih preiskovalnih metod

Možnost uporabe prikritih preiskovalnih metod je bila predvidena kot dolgoročni cilj. Na podlagi omenjenih usmeritev in v skladu z obstoječo zakonodajo je slovenska kriminalistična policija začela s pripravami, da bi tradicionalne metode policijskega preiskovalnega dela nadgradila s prikritimi preiskovalnimi metodami. Uporaba omenjenih prizadevanj je razvidna iz opisanih primerov v nadaljevanju.

Primer št. 5

Omenjeni primer je bil eden od prvih primerov ciljnega iskanja osebe v slovenski policiji. Pravosodni organi Švice so razpisali mednarodno tiralico zoper osebo XY. SMPS UKP GPU je podatke o osumljencu vnesel v evidenco iskanih oseb slovenske policije z ukrepom prijetja. Na podlagi razpisa je bila oseba prijeta v RS. Dežurni preiskovalni sodnik v Ljubljani je zoper XY odredil izročitveni pripor, pri čemer je omenjeni med postopkom zasliševanja na sodišču pobegnil. Takoj po pobegu je SKP PU Ljubljana je zaprosila za hišno preiskavo celice v zaporu na Povšetovi. Pri opravljeni preiskavi so bile najdene mobilne tel. kartice VEGE in ostali predmeti. Kriminalisti SKP PU so podali pobudo državnemu tožilcu, ki je predlagal preiskovalnemu sodniku uporabo 149.b člena ZKP zoper iskano osebo. Ukrep po 149.b členu ZKP so razširili še na ženo in kasneje na prijateljico iskane osebe. Pri svojem delu so ves čas uporabljali analitika SKP PU. S pomočjo analize telefonskih klicev je bilo ugotovljeno, da se XY (klici iz klicnega območja Monaka – operater na Kosovu) nahaja na območju Kosova. O tem je SKP PU LJ preko slovenskih policistov v mirovni misiji takoj obvestila pristojne organe, kjer je bil omenjeni nato lociran, kasneje pa tudi prijet. Načrt je obsegal tudi alternativno rešitev, če XY ne bi zapustil RS. SKP PU Ljubljana bi podala pobudo državnemu tožilcu za izvajanje ukrepov po 149.a čl. ZKP (tajno opazovanje žene in prijateljice iskane osebe - izjemoma se lahko tajno opazovanje odredi tudi zoper osebo, ki ni osumljenec).¹⁴

Primer št. 6

Nemški varnostni organi (točneje »Target search« enota iz Wiesbadna -ZD 14) so obvestili SMPS UKP GPU, da bo na točno določen dan in kraj iz Zagreba v Ljubljano prispela iskana oseba – XY (skupaj z varnostniki) ki bo v hotelu Slon v Ljubljani opravila televizijsko snemanje s predstavniki nemške televizije. Zoper osebo je bila razpisana mednarodna tiralica izdana s strani nemških pravosodnih organov. Nemški varnostni organi so v celotni zadevi uporabljali prikrite preiskovalne metode (sledenje, prisluh telefonov, uporaba GPS), prav tako pa so bili v tesni povezavi s televizijsko ekipo ZDF, ki je bila prav v ta namen plačana za izvedbo intevjuja. V Sloveniji je celotno koordinacijo zadeve prevzela SMPS UKP GPU, ki je o zadevi obvestila pristojne policijske enote ki so opravile realizacijo primera. Oseba je bila po končanem izročitvenem postopku predana ZR Nemčiji.

Za ciljno iskanje je bila zelo pomembna sprememba Zakona o kazenskem postopku, ki se nanaša na čl. 150/1 in se glasi: »Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba izvršila, izvršuje ali pripravlja oziroma organizira izvršitev katerega izmed kaznivih dejanj, navedenih v drugem odstavku tega člena, in če obstaja utemeljen sum, da se za komunikacijo v zvezi s tem kaznivim dejanjem uporablja določeno komunikacijsko sredstvo oziroma računalniški sistem ali bo to sredstvo oziroma sistem uporabljeno, pri tem pa je mogoče utemeljeno sklepati, da se z drugimi ukrepi ne bi dalo zbrati dokazov oziroma bi njihovo zbiranje lahko ogrozilo zdravje in življenje ljudi, se lahko zoper to osebo odredi:

- nadzor elektronskih komunikacij s prisluškovanjem in snemanjem ter kontrola in zavarovanje dokazov o vseh oblikah komuniciranja, ki se prenašajo v elektronskem komunikacijskem omrežju,
- kontrola pisem in drugih pošilk,
- kontrola računalniškega sistema banke ali druge pravne osebe, ki opravlja finančno ali drugo gospodarsko dejavnost,
- prisluškovanje in snemanje s privolitvijo vsaj ene osebe, udeležene v pogovoru,
- kontrola sporočil posredovanih z elektronsko pošto ali drugimi oblikami informacijske tehnologije.«

Sprememba, ki bi omogočala, da se omenjena določba razširi na možnosti, ki jih omogoča 149/2 a člen ZKP, naj bi v novi določbi 150/2 člena vsebovala naslednjo dikcijo:

»Izjemoma se lahko ukrepi iz prejšnjega odstavka odredijo tudi zoper osebo, ki ni osumljenec, če je mogoče utemeljeno sklepati, da bi odrejeni ukrepi privedli do identifikacije osumljenca iz prejšnjega odstavka, katerega osebni podatki niso znani, do prebivališča ali lokacije, kjer se nahaja osumljenec iz prejšnjega odstavka, oziroma do prebivališča ali lokacije, kjer se nahaja oseba, zoper katero je bil odrejen pripor, hišni pripor, tiralica ali odredba za privedbo, pa je pobegnila ali se skriva in policisti z drugimi ukrepi teh podatkov ne morejo pridobiti oziroma bi bilo to povezano z nesorazmernimi težavami«.

4 ZAKLJUČEK

Pred slovensko policijo je veliko izzivov, povezanih s ciljnim iskanjem oseb. Realizacija in izvajanje predstavljene strategije, ki predstavlja nov pristop v policijskem delu na področju iskanja oseb, bo bistveno povečala učinkovitost slovenske policije, na tem področju. To bo ugodno vplivalo tudi na učinkovitost pravosodnih organov in zadoščenje žrtev kaznivih dejanj. Ne nazadnje bo lahko prispevalo k boljši podobi slovenske policije.

OPOMBE

¹ V okviru SG INTERPOL-a v Lyonu je vzpostavljena nova baza podatkov o iskanih osebah (Target Searching) kot podpora "ciljnemu iskanju", prav tako pa se pripravlja enoten katalog usposabljanj in izobraževan preiskovalcev na tem področju.

² V Nemčiji imenujejo takšno iskanje »Ziel Fahndung« v ZDA (kasneje tudi v okviru SG Interpola v Lyonu) pa Target Search.

³ V 16 deželah Zvezne republike Nemčije so organizirane podobne enote kot ZD 14 v BKA, na LKA nivoju.

⁴ Za vsak primer, pri katerem se zahteva mednarodno sodelovanje, je pristojna BKA.

⁵ Fotografije, prstne odtise, pisave, DNK materiale, podatke o družinskih članih, zaposlitve, prijatelje, sorodnike, kontakte s tujino, kriminalne preteklosti, zobne statuse, hobije in podobno.

⁶ Pošto lahko odpre samo sodnik ali generalni državni tožilec, lahko pa to prepustita policiji.

⁷ Npr. za kaznivo dejanje goljufije se ne more odrediti uporabiti kontrole telekomunikacijskih sredstev.

⁸ V konvenciji iz izvajanju Schengenskega sporazuma, je v čl. 40 tudi predvidena možnost sledenja osebe, ki bi nas lahko privedla k iskani osebi.

⁹ Podrobneje glej: Zakon o evropskem nalogu za prijetju in predaji, URL R Slovenije, št. 37/2004, Zakon o kazenskem postopku, Uradni list R Slovenije št. 116/03, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o izročitvi, dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi in drugega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi, Uradni list RS, št. 79/1994, Zakon o ratifikaciji Konvencije o transferju obsojenih oseb, Uradni list RS, št. 13/1993.

¹⁰ Z vstopom v EU in priključitvijo v SIS se gotovo okrnila nacionalna suverenost, saj so razlogi, zaradi katerih je moč zavrniti iskanje osebe na ozemlju lastne države zelo omejeni, prav tako pa Enotni evropski priporni nalog omogoča izročanje lastnih državljanov.

¹¹ Pogodba o projektu Twinning "Mednarodno policijsko sodelovanje" št. SI2000/IB/JH/01

¹² V večjih mestih (mostovi, parkirne hiše, tuneli, vstopi v mesta) so nameščene elektronske naprave, ki avtomatskočitajo registrske tablice, pri čemer je sistem povezan s policijskimi evidencami, istočasno pa so vsa ta mesta "pokrita" s kamerami, ki so vodene in nadzorovane v posebnih centrih (Nizozemska, Velika Britanija).

¹³ Uporabnikom SMS in MMS storitev, ki morajo biti lastniki interneta policija pokrije vse stroške telefonije in interneta kot protiuslugo obveščanja o pobeglih kriminalcih, pri čemer so policiji zanimive predvsem naslednje ciljne skupine oseb: poštarji, kondukterji, trgovski potniki, šoferji, prodajalci, stevardese, ki na svoj telefon prejmejo od policije podatke o iskani osebi, z osebnim opisom, fotografijo, smerjo gibanja, itd..., omenjeni pa obvestijo policijo o iskani osebi, če pridejo z njo v kontakt (Nemčija, ZDA).

¹⁴ Zakonska podlaga za omenjeno pobudo izhaja tudi iz 40. člena Konvencije o Schengenskem pridružitvenem sporazumu: " Policisti ene od pogodbenic, ki v svoji državi kot del preiskave pri KD, za katerega se lahko zahteva izročitev nadzorujejo osebo zaradi suma, da je oseba sodelovala pri takšnem kaznivem dejanju **ali kot nujni del preiskave, ker obstaja verjetnost, da ta oseba lahko pomaga pri identifikaciji ali izsleditvi takšne osebe**, lahko nadaljujejo nadzor na ozemlju..."

LITERATURA

1. Dvoršek A. (2001). Kriminalistična strategija, Ljubljana, VPVŠ.
2. European Committee on Crime Problems (2000). A Guide to Procedures, Council of Europe, Strasbourg.
3. Interpol Minutes (First European Meeting on Fugitives) Lyon, 2001 in 2002.
4. Konvencije o implementaciji Schengenskega sporazuma z dne 14.06.1995.
5. Navodilo o razpisovanju iskanja tiralic in o iskanju oseb, MNZ GPU, Ljubljana 2000.
6. Okvirni sklep 2002/585/JHA o Evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, Svet EU, Bruselj 2002.
7. Pravilnik o obrazcu evropskega naloga za prijetje in predajo. Uradni list RS, št. 51/2004.
8. Pogodba o projektu Twinning "Mednarodno policijsko sodelovanje" št. SI2000/IB/JH/01, Ljubljana, 2001.
9. The German Code of Criminal Procedure, Bundesgesetzblatt, Federal Law Gazette I, 1987.
10. Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33-1409/1991.
11. VADE MECUM, Standardi mednarodnega policijskega sodelovanja, Generalni sekretariat Interpola, Lyon, 1972.
12. Werner Loew, vodja Ziel Fahndung BKA (ustni vir).
13. Zakon o policiji, Uradni list RS, št. 49/1998.
14. Zakon o evropskem nalogu za prijetju in predaji, URL R Slovenije, št. 37/2004.
15. Zakon o kazenskem postopku, Uradni list R Slovenije št. 116/03, Ljubljana 2002.
16. Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o izročitvi, dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi in drugega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o izročitvi, Uradni list RS, št. 79/1994.
17. Zakon o ratifikaciji Konvencije o transferju obsojenih oseb, Uradni list RS, št. 13/1993.

O AVTORJIH

Dušan Kerin, diplomirani varstvoslovec, vodja oddelka Sirene v SMPS UKP GPU, MNZ Ljubljana.

Anton Dvoršek, doktor pravnih znanosti, docent za kriminalistiko, Fakulteta za policijsko-varnostne vede, Univerze v Mariboru.